

Govornik: JB, rođ. 1930. lj. (A)

Ispitivačica: Anna Zvonarich, sn. 2013. lj. (B)

Govor analizirala i priredila: Zorka Kinda-Berlaković

Stručni zapis

A: /0.00/ Ê:j jêno! Svî.t jê drugi na'stâ: â:j čâ! Â sâđ vâ nîg'dnoⁿ stâ'ni ničesr. Ako imamo vâ dâset stâ:ni kokuôš sâda. /0.10/

B: Mr i kod nas.

A: Sagdî:r è tâ:ko, nô. Kâđ sâ'n mlikâ:r bî, kô j' bî'lo stôu'sešdesieptieť, kî sù ôš mlî:ko livrâ:li. E'dnu krâ'vu, âli dvi, âli trî:; /0.24/ Â sâđ nî re'pâ vâ, vâ sâli, nè? Kâđ sâ'n klâ:ⁿrixtr na'stâ:, kô sâ'n sî bîke do'muô'n doprî'mi:, vâ dvî lèti jê sê fašfintalo, âus. Kîê:ne nî bî'lo, bîkoŷ nî bî'lo, ničesr nî sâda, nè? Sâđ ne muô'ru dîci pokâ:zat vò su tîe'lci, vò sù krâ've, âli kôni, âli svî'ne, âli prâ'stîti, nè? /0.48/ Kôd nâš e bî'lo puô'kuo:ŷ pû'n stâ'n sânek, kokuôš, râ:c, gû:sak, dvî simjê:ne: gû:ske. Bo'žîteⁿ sê j' tîlo tò pòkla:t, u:pûcat, pâk nâ'sa mât è imala ònde èdnu to:vârušku ođ Bič'ča ođ pļe vâ:n, smo tîli ònda tò Bič'č zràmat, nè? Smo tîli ràmat. Tòga j' tîlo bî, nè? Â tî sù bî'li vâseli, dõbro kî'mļeno, nè? /1.15/

B: A kakova zvanja su bila va seli? Kakova zvanja? Berufi?

A: /1.22/ Nò pļe, pļe smò imâ:li /.../ paurî'ja sê j' dîe'lala, ònda sù prâ'vali ko:vâ'ča, smò imâ:li dva ko:vâ'če. Ko:lâ:r e bî, nè? Dâj četiri šû'jstari sù bî:li, pâ'k sù bî'li trî: šnâ:jderi. Â de'nâ's tòga ničesr nî. De:nâs su mexânikari. /1.50/

B: Kuliko krčmuov je bilo?

A: /1.53/ Trî, â j sâđ imamo trî. No' âli stòpr piê'tkoⁿ, čet'ta:k imadu òvde pri'kni nâ'si zaprîto, â knuôti u pe:tî stòpr, čet'ta:k gô'nc zaprîto. Sâđ nâš e četirasto^u, pò bòji nâš e bî'lo jezerodvî'sto, sâđ nâš e četirastô^u, nè? Â'j jêno! Sâđ e sê drugâ'čije. /2.17/ Tò sê guôr ne more povidat, kâđ ħ se stâ'li, kî sù prêđ šezdesetimi âli sedaⁿdesetimi lèti ũ:mļli, nè dâ nè bî do'muô:ⁿ na'sa:, vêt š nâ'jpr buô'le i š odzâ:d, pâ ħ re'kâ:: ođ čêga vî žî:vu, ničesr vâ stâ:ni nî, nè? /2.36/ Nîť dlâ'kastoga blâ'ga, nîť pr'nâtoga nî vâ stâ:ni. Bî rêkli, nò ođ čê:gâ vî jû'di žî:vu, nè? Â sâđ muô'ramo sê puô'j kû:pit sî, nè? /2.47/ Čâ! Pļje e bî'lo nâ'jvixtigije mâ:s va stâ'ni, nè, zâklat. Sù tîli mirit, kâko ima kî: dâbelu slaninu, pitanac, nè? /.../ Va: sâ'kon sâli je bila mēsa:r/me:snica. De:nâš ga nî, nè? Vî supamôaki sù tò /.../ I pe'kâ smò imâ:li, dâ, Pe'kuô:vi, dâ, dâ. /3.10/

Jednostavni zapis

A: /0.00/ Ej jeno! Svit je drugi nasta, aj ča! A sad va niednon stani ničesr. Ako imamo va deset stani kokuoš sada. /0.10/

B: Mr i kod nas.

A: Sagdir e tako, no. Kad san mlikar bi, ko j bilo stoušezdesietpiet, ki su oš mliko livrali. Ednu kravu, ali dvi, ali tri. /0.24/ A sad ni repa va, va seli, ne? Kad san klaⁿrihtr nasta, ko san si bike domuon doprimi, va dvi leti je se fašfintalo, aus. Kienje ni bilo, bikov ni bilo, ničesr ni sada, ne? Sad ne muoru dici pokazat vo su tielci, vo su krave, ali konji, ali svinje, ali prašćići, ne? /0.48/ Kod nas e bilo puokuov pun stan senek, kokuoš, rac, gusak, dvi simiene guske. Božićen se j' tilo to poklat, upucat, pak naša mat e imala onde ednu tovarušku od Bieča od prlje van, smo tili onda to Bieč zramat, ne? Smo tili ramat. Toga j' tilo bit, ne? A ti su bili veseli, dobro krmljeno, ne? /1.15/

B: *A kakova zvanja su bila va seli? Kakova zvanja? Berufi?*

A: /1.22/ No prlje, prlje smo imali /.../ paurija se j dielala, onda su pravali kovača, smo imali dva kovače. Kolar e bi, ne? Daj četiri šujstari su bili, pak su bili tri šnajderi. A denas toga ničesr ni. Denas su mehanikari. /1.50/

B: *Kuliko krčmuov je bilo?*

A: /1.53/ Tri, a i sad imamo tri. No ali stopr pietkoⁿ, četrtak imadu ovde priknji naši zaprto, a knuoći u peti stopr, četrtak gonc zaprto. Sad nas e četirastou, po boji nas e bilo jezerodvisto, sad nas e četirastou, ne? Aj, jeno! Sad e se drugačije. /2.17/ To se guor ne more povidat, kad b' se stali, ki su pred šezdesetimi ali sedandesetimi leti umrli, ne da ne bi domuon naša, već znajpr buolje s odzad, pa b' reka. Od čega vi živu, ničesr va stani ni, ne? /2.36/ Nit dlakasto blaga, nit prnatoga ni va stani. Bi rekli. No, od čega vi judi živu, ne? /.../ A sad muoramo se puoj kupit si, ne? /2.47/ Ča! Prlje e bilo najvihtigije mas va stani, ne, zaklat. Su tili mirit, kako ima ki debelu slaninu, pitanac, ne? /.../ Va sakon seli je bila mesar/mesnica. Denas ga ni, ne? Vi supamoaki su to /.../ I peka smo imali, da, Pekuovi, da, da. /3.10/

Tumač riči

dijalektna rič	gradišćanskohrvatski	stand. hrvatski	nimški
Āj jêno!	Aj jeno!	Ajme!	Oje!
àje	da	da	ja
àus	gotovo	gotovo	aus, fertig
bikof	bika	bik	Stier
ḡ se	bi se	bih se	ich würde
fašfintalo	skrsnuti	nestati	verschwinden
glâjno	isto	isto	gleich
guor	uopće	uopće	überhaupt
jezero	tisuć	tisuću	tausend
kjê:ne	kenja	nerast	Eber
klâ: ⁿ rihtḡ	općinski sluga	općinski dužnosnik	Kleinrichter, Gemeindediener

kn̩ôti	navečer	navečer	abends
kò	ako	ako	wenn
livrã:li	dostavljati	dostavljati	liefern
na'stã:	nastati	postati	werden
ni	nije (biti)	nije (biti)	nicht sein
nĩčesr̩	ništ	ništa	nichts
nĩġ'dno ⁿ	nijedan	nijedan, ni jedan	kein
paurĩja	paorija, poljodjelstvo	poljoprivredno gospodarstvo	Landwirtschafts- betrieb
prã'vali	tribati	trebati	brauchen
prĩ'kni	suprotivni	suprotni	gegenüberliegend
pĩtanac	pitanac	tovljena svinja	Mastschwein
pĩje	prlje	prije	früher
puõ'kuõx	poka	purica	Pute
sagdĩ:r	svagdir	svugdje	überall
simĩċ:ne gũ:ske	simena guska	guska nesilica	Legegans
stã:ni	stan	kuća	Haus
š nã'jp̩r̩	od najper	sprijeda	von vorne
š odzã:d̩	s odzad	odostraga	von hinten
šnã'jderi	krojač	krojač	Schneider
šũjstari	cipelar, postolar	cipelar	Schuster
supamõaki	supermarket	supermarket	Supermarkt
to:vãrušku	tovarušica, družica	prijateljica, drugarica	Freundin
u:pũcat	očistiti	očistiti	putzen
vò	ovo	ovo	das

Opis govora Maloga Borištofa:

- 1) Tronaglasni govor Maloga Borištofa pripada ikavsko-ekavskom dijalektu čakavskoga narječja, ter se jat ostvaruje na dvojak način, i to uglavnom prema zakonu Mayera i Jakubinskog – *dĩte* (< *děte*) : *dĩġlala* (< *delala* < *dělala*).
- 2) Diftongira se svako dugo *e* i *o* pod naglaskom, ko se izgovara kot *ie* i *uo* – *kĩċ:ne*, *pĩġ'tkoⁿ*, *kn̩ôti*.
- 3) Zbog brzine govora moremo čuti i dvoglase s kratkosilaznim naglaskom – *liġeto*, *Biġ'ča*.
- 4) Kod jednosložnih riči s kratkim naglaskom je obično prvi dijel diftonga već naglašen – *kũõⁿ*, *gũõr*, *Biġč*.

- 5) Ako se rič kani jako naglasiti, čuje se i kod većsložnih riči kod diftonga *ie* glas *i* vrlo dobro, a *e* samo jako malo kot u nenaglašenoj dužini – *nîĕˈdnoˈ*, *Biĕˈča*, *tîĕˈlci*, *dîĕˈlala*, ali *piĕˈtkoˈ*. Takovu pojavu nimamo kod većsložnih riči kod dvoglasa *uo*, kade je obično drugi dijel jače naglašen; *puôˈkuoːɣ*, *muôˈru*, *Buôˈže*.
- 6) Prlje koč se je diftongacija u dost riči vršila na zadnjem slogu, a naglasak je prenešen stoprv kašnje – *knyôˈti* (< *knoˈti*). Ako je naglasak bio kratak, danas na dužina za naglaskom nije diftongacije – *simiĕˈneː*, a ne „simiĕˈnie“. Ako je pak danas dvoglas na dužini za naglaskom, je to znak, da je na tom mjestu koč bio dužičak naglasak – *puôˈkuoːɣ* < *poːkuoːv*. To prebacivanje naglaska je razlog, zač u jednoj riči moremo imati dva diftonge.
- 7) Kratko *ĕ* i *ô* se ne diftongira – *lêˈti*; *pekà* (ali *piĕˈk*), *ôš*, *kovãˈče*, *kolãˈre*.
- 8) Uz diftonge *ie* i *uo* se pojavljuju u germanizmi i diftongi kot npr. *ai*, *oi*, *ea* i *oa* – *supamôˈaki*.
- 9) Postoji i triftong, kad za diftongiranim vokalom *o* slijedi vokal *i* – *puôˈi* (< *puoj*).
- 10) Postuju i prednaglasne dužine – *meːˈsnica*, *deːˈnãš* i *deːˈnãˈs*, *uːˈpucat*.
- 11) Čuva se samoglasno *r* – *zapɫˈto*.
- 12) U završnom *st* se gubi *t* – *mãːˈs*.
- 13) Dobro se razlikuju afrikate *č* i *ť* – *Bôžitéˈ*, *drugãˈčije*.
- 14) Krajnje *-m* se obično izgovara kot *-n* – *sãˈn*, *domuôˈn*, *piĕˈtkoˈ*, *seˈdaˈdesetimi*.
- 15) U skupu *vs-* se gubi početno *v* – *sagđiˈr*, *sêˈ*, *sêˈnek*, *sãˈkon*.
- 16) Fonem *j* obično otpada na početku riči – *êˈdnu*, *sagđiˈr êˈtãˈko*.
- 17) Kod glagolskoga prefiksa vokal *o* redovito daje *u* – *uːˈpucat*.
- 18) Niječna neodredjena zamjenica „ništ“ glasi u genitivu *ničesɻ*, a ne „ničega“.
- 19) Prijedlog *və* dao je obično *vã* – *vã nîĕˈdnoˈ stãˈni*, *vã dvîˈlêˈti*, ali *knyôˈti u peˈtîˈ*.
- 20) Kondicional I. glasi za sva lica *bi*. U govoru se čudakrat zgubi završni vokal *i* – *kãˈq h se stãˈli*, *pãˈh rêˈkaː*.
- 21) Kod glagolskoga pridjeva radnoga se u m. r. jednine ne dodaje nastavak *l* – *naˈstãˈ*, *nãˈšaː*, *rêˈkaː*, *bîˈ*, *doprîˈmiː*.
- 22) Tipični uzviki su – *ãj čãˈ*, *nòˈ*, *nêˈ*, *ãj jêˈno!*
- 23) Lokativ imenic m. i sr. roda ima završetak na *-i* – *vã stãˈni*, *vã sêˈli*.
- 24) Upotribljava se velik broj germanizmov – *livrãˈli*, *paurîˈja*, *klãˈːrixɫɻ*, *fašfintalo*, *uːˈpucat*, *šũjstari*, *šnãˈjderi*, *mexãˈnikari*, *nãˈjvixtigije*, *supamôˈaki*.